

KVALITETSDEKLARATION

Arbetskostnadsindex för arbetare och tjänstemän inom privat sektor (AKI)

Ämnesområde
Arbetsmarknad

Statistikområde
Löner och arbetskostnader

Produktkod
AM0301

Referenstid
2018 månad

Statistikens kvalitet	3
1 Relevans	3
1.1 Ändamål och informationsbehov	3
1.1.1 Statistikens ändamål	3
1.1.2 Statistikanvändares informationsbehov	3
1.2 Statistikens innehåll	3
1.2.1 Objekt och population	3
1.2.2 Variabler	4
1.2.3 Statistiska mått	4
1.2.4 Redovisningsgrupper	5
1.2.5 Referenstider	5
2 Tillförlitlighet	5
2.1 Tillförlitlighet totalt	5
2.2 Osäkerhetskällor	5
2.2.1 Urval	5
2.2.2 Ramtäckning	5
2.2.3 Mätning	5
2.2.4 Bortfall	6
2.2.5 Bearbetning	6
2.2.6 Modellantaganden	6
2.3 Preliminär statistik jämförd med slutlig	6
3 Aktualitet och punktlighet	6
3.1 Framställningstid	6
3.2 Frekvens	6
3.3 Punktlighet	7
4 Tillgänglighet och tydlighet	7
4.1 Tillgång till statistiken	7
4.2 Möjlighet till ytterligare statistik	7
4.3 Presentation	7
4.4 Dokumentation	7
5 Jämförbarhet och sam användbarhet	7
5.1 Jämförbarhet över tid	7
5.2 Jämförbarhet mellan grupper	8
5.3 Sam användbarhet i övrigt	8
5.4 Numerisk överensstämmelse	8
Allmänna uppgifter	8
A Klassificeringen Sveriges officiella statistik	8
B Sekretess och personuppgiftsbehandling	8
C Bevarande och gallring	9
D Uppgiftsskyldighet	9
E EU-reglering och internationell rapportering	9
F Historik	9
G Kontaktuppgifter	9
Bilaga 1	10

Statistikens kvalitet

1 Relevans

1.1 Ändamål och informationsbehov

1.1.1 Statistikens ändamål

Det primära användningsområdet för Arbetskostnadsindex, AKI, är till prisjusteringar enligt överenskommelse i ingångna avtal. AKI avser att mäta arbetskostnadsutvecklingen inom privat sektor uppdelat efter näringsgren enligt standard för svensk näringsgrensindelning, SNI 2007. Redovisningen sker för arbetare respektive tjänstemän månadsvis.

1.1.2 Statistikanvändares informationsbehov

De viktigaste användarna är företag och organisationer som använder AKI till att göra prisjusteringar enligt överenskommelse i ingångna avtal. Detta illustreras av att statistiken finansieras av Kammarkollegiet, SAAB AB, Svensk kollektivtrafik och Sveriges Bussföretag. Förutom som prisjusteringar används AKI för att bedöma det nationella ekonomiska läget.

1.2 Statistikens innehåll

Statistiken redovisar arbetskostnads- och löneindex för arbetare och tjänstemän per månad uppdelat per näringsgren. Förutom detta redovisar statistiken även summa arbetskraftskostnader nedbrutna på ett antal delkomponenter. Detta görs för samma redovisningsgrupper som arbetskostnads- och löneindex.

Statistiken bygger på insamlade uppgifter från undersökningarna Konjunkturstatistik, löner för privat sektor (KLP), Lönestrukturstatistik, privat sektor (SLP) och Arbetskraftsundersökningarna (AKU).

Både preliminära och definitiva indexserier tas fram för AKI. Skillnaden dem emellan är att ingående variabler från KLP uppdateras för den definitiva serien, främst med retroaktiva löner, men även med upprättade uppgifter. Den definitiva indexserien ersätter inte den preliminära indexserien. Det är två olika indexserier. För nivåerna publiceras siffror baserade på endast preliminära skattningar.

1.2.1 Objekt och population

Intressepopulationen omfattar samtliga anställda inom privat sektor. Det finns två målpopulationer; en målpopulation av arbetare och en målpopulation av tjänstemän. Huruvida en anställd är arbetare respektive tjänstemän definieras efter dess fackliga löneavtalsområde. Anställda inom LO-förbundens löneavtalsområde ska klassas som arbetare. Övriga anställda ska klassas som tjänstemän.

Med privat sektor avses aktiebolag, handelsbolag, kommanditbolag, enskild näringsverksamhet, stiftelser, ekonomiska och ideella föreningar. Även aktiebolag inom offentlig förvaltning, affärsverk samt Riksbanken ingår. Samhall exkluderas. Personer i arbetsmarknadspolitiska åtgärder, ombordanställda eller anställda på beting ingår inte.

Andra användare har dock uttryckt intresse för liknande index för offentlig sektor. För närvarande finns inga planer på att ta fram något sådant.

De anställda i AKI är både observations- och målobjekt medan företagen är uppgiftskällor

Målpopulationen avgränsas ytterligare genom att enbart företag med 5 eller fler anställda ingår och de anställda ska vara mellan 18 och 66 år.

För mer information hänvisas till SCBDOK för [KLP](#), [SLP](#) och [AKU](#).

1.2.2 Variabler

Målvariablerna modellberäknas med hjälp av uppgifter från KLP (timlöner, månadslöner och sjuklön), SLP (skifttillägg, jour- och beredskap, helglön och arbetade timmar) och AKU (antal timmar i arbete och frånvarande). För uppgifter om observationsvariabler se Kvalitetsdeklaration från dessa undersökningar. Dessutom används procenttal för lagstadgade arbetsgivaravgifter samt procenttal för avtalade arbetsgivaravgifter från Svenskt Näringsliv och Alecta.

För arbetare utgörs målvariablerna av

- Arbetskraftskostnad
- Lön för arbetad och ej arbetad tid
- Arbetsgivaravgifter enligt avtal
- Arbetsgivaravgifter enligt lag

För tjänstemän utgörs målvariablerna av

- Arbetskraftskostnad
- Arbetsgivaravgifter enligt avtal
- Arbetsgivaravgifter enligt lag

För beräkning av målvariablerna se bilaga 1. Målvariablerna motsvarar intressevariablerna.

1.2.3 Statistiska mått

De statistiska mått som presenteras är totaler och indextal med fast bas för arbetare och tjänstemäns totala arbetskraftskostnad samt lönekostnad. Även nivåer uttryckta i kronor för genomsnittliga tim- och månadslöner samt övriga sociala avgifter publiceras.

AKI för arbetare beräknas enligt formeln:

$$I_t = I_0 * \frac{\text{Arbetskostnaden i kronor}_t}{\text{Arbetskostnaden i kronor}_0}$$

I=Indextal

t=Aktuell mätmånad

0=Basperiod

AKI för tjänstemän beräknas enligt;

$$I_t = I_0 * \frac{\text{Arbetskostnaden per månad i kronor}_t}{\text{Arbetskostnaden per månad i kronor}_0} * \frac{\text{Arbetade timmar per månad}_0}{\text{Arbetade timma permånad}_{u-1}}$$

I=Indextal

t=Aktuell mätmånad

u=Aktuellt år

0=Basperiod

1.2.4 Redovisningsgrupper

AKI redovisas uppdelat på arbetare och tjänstemän per näringsgren. Den klassifikation som används är SNI, där den gällande versionen benämns SNI 2007. AKI redovisas på avdelningarna B – S exklusive O. Verkstadsindustrin (SNI 25 – 30, 33) redovisas på aggregerad tvåsiffernivå. Även aggregat av två eller flera bokstäver redovisas.

1.2.5 Referenstider

Referenstid är kalendermånad.

2 Tillförlitlighet

2.1 Tillförlitlighet totalt

Tillförlitligheten för Arbetskostnadsindex är starkt korrelerad med tillförlitligheten i huvudkällan som är [KLP](#). Viss påverkan på tillförlitligheten får man också från [SLP](#) och [AKU](#). Se tillförlitligheten för respektive produkt i Kvalitetsdeklarationerna för dessa undersökningar.

2.2 Osäkerhetskällor

Arbetskostnadsindex baseras på [KLP](#), [SLP](#) och [AKU](#). Se Kvalitetsdeklarationerna för dessa undersökningar.

2.2.1 Urval

Arbetskostnadsindex baseras på urvalsundersökningarna [KLP](#), [SLP](#) och [AKU](#). Urvalsundersökningar innebär alltid att det finns en viss urvalsosäkerhet i statistiken. Se vidare i Kvalitetsdeklaration för huvudkällan KLP samt för de övriga källorna SLP och AKU.

2.2.2 Ramtäckning

Ramtäckningsosäkerheten i Arbetskostnadsindex följer i huvudsak ramtäckningsosäkerheten i [KLP](#). Se Kvalitetsdeklarationen för denna undersökning.

2.2.3 Mätning

Olika observationsvariabler från [KLP](#), [SLP](#) och [AKU](#) påverkar Arbetskostnadsindex. Mätfelens omfattning och inverkan på osäkerheten är svåra att bedöma storleksmässigt. KLP gör vissa modelljusteringar för att

kompensera för mätfel för övertidstillägg. För AKU finns mätfelsstudier tillgängliga. Se Kvalitetsdeklarationerna för dessa undersökningar.

2.2.4 Bortfall

Bortfallet i de ingående undersökningarna under 2017 var storleksvägt 7,0 procent för arbetarna och 5,7 procent för tjänstemännen i [KLP](#), storleksvägt 14,1 procent för arbetare och 12,6 procent för tjänstemän i [SLP](#) samt ovägt 43,3 procent i [AKU](#). I skattningsförfarandet för respektive undersökning görs försök för att justera för den skevhet som uppstår på grund av att det förekommer bortfall. Se Kvalitetsdeklarationerna för dessa undersökningar. På grund av detta anses bortfallsosäkerheten vara tämligen liten i Arbetskraftsindex.

2.2.5 Bearbetning

Arbetskostnadsindex baseras på [KLP](#), [SLP](#) och [AKU](#). Se Kvalitetsdeklarationerna för dessa undersökningar.

2.2.6 Modellantaganden

Lagstadgade- och avtalade arbetsgivaravgifter samlas inte in utan beräknas utifrån de procentsatser som fastställs av Skatteverket och i kollektivavtal. Detta påverkar inte statistikens osäkerhet nämnvärt.

2.3 Preliminär statistik jämförd med slutlig

I AKI finns det två parallella indexserier, en som benämns preliminär och en som benämns definitiv. Preliminära uppgifter publiceras cirka nio veckor efter kalendermånadens slut. Efter ytterligare tolv månader publiceras även de definitiva uppgifterna. Det är viktigt att betona att publiceringen av de definitiva uppgifterna inte är att betrakta som en revidering av de preliminära då indexserierna delvis mäter olika saker. Skillnaderna mellan preliminär och definitiv statistik är att den slutliga också inkluderar retroaktiva löneutbetalningar och justerade arbetsgivaravgifter. Skillnaden mellan preliminära och definitiva uppgifter beror främst på strukturen och storleken på utbetalningen av retroaktiv lön. De preliminära och definitiva uppgifterna används parallellt. Skillnaderna mellan de olika serierna kan enkelt beräknas via tabeller i Statistikdatabasen tillgänglig på AKI:s webbplats www.scb.se/am0301.

.3 Aktualitet och punktlighet

3.1 Framställningstid

Framställningstid för preliminära indextal beräknas till cirka två månader efter mätmånadens slut. För januari är framställningstiden ytterligare en månad, totalt cirka tre månader. Efter ytterligare tolv månader fastställs de definitiva indexvärdena.

3.2 Frekvens

Uppgifterna samlas in per kalendermånad. Publiceringen sker månadsvis med undantag för mars månad då ingen publicering sker på grund av förlängd framställningstid för mätmånad januari efter urvalsbyte.

3.3 Punktlighet

Publicering sker enligt publiceringsplan för AKI. Statistiken har alltid publicerats i tid.

4 Tillgänglighet och tydlighet

4.1 Tillgång till statistiken

Uppgifterna publiceras kortfattat avseende år 2017 i statistiknyhet på SCB:s webbplats, www.scb.se/aki. Publiceringen sker vardagar den 30:e varje månad (januari och februari publiceras dock samtidigt). Då helgdag infaller den 30:e förskjuts publiceringen. Resultaten finns även inlagda i Statistikdatabasen.

4.2 Möjlighet till ytterligare statistik

Ytterligare statistik om löne- och arbetskostnader finns att tillgå från Labour Cost Index. Det finns två olika Labour Cost Index serier, ett som publiceras på SCBs hemsida och ett som publiceras hos Eurostat. Skillnaden mellan dem är bland annat att det i LCI på SCBs hemsida enbart ingår privat sektor och serien är uppdelad på arbetare och tjänstemän. I LCI publicerat hos Eurostat ingår alla sektorer och serien är inte uppdelad på arbetare och tjänstemän. AKI skulle eventuellt kunna framställa statistik för andra branschindelningar än de som redovisas.

4.3 Presentation

Uppgifterna publiceras på SCB:s webbplats med tabeller i kombination med förklarande text.

4.4 Dokumentation

Statistiken finns även dokumenterad i SCB:s dokumentationsmall Statistikens framställning (StaF). För mer detaljerad dokumentation se också Kvalitetsdeklarationerna och StaF för [KLP](#), [SLP](#) och [AKU](#).

5 Jämförbarhet och sammanvändbarhet

5.1 Jämförbarhet över tid

AKI för arbetare inom industrin har redovisats enligt SNI 69 sedan 1973 (basår 1973=100). Omläggnings till SNI 92 från och med 1994 (basår 1974=100) medförde att endast indextal för den totala industrin, tillverkningsindustrin och verkstadsindustrin kan räknas om från ett basår till ett annat.

Från och med 1997 publicerades både AKI för industriarbetare och AKI för arbetare och tjänstemän inom den privata sektorn månadsvis. De båda indexserierna publicerades tillsammans i föreliggande Statistiska meddelande och de gamla serierna AM 15 SM och AM 27 SM upphörde därmed.

Från och med 1998 upphörde publiceringen av de kvartalsvisa indexserierna för arbetare och tjänstemän inom privat sektor.

För AKI för arbetare och tjänstemän inom privat sektor finns inget datamaterial före 1994.

Mellan åren 1996 och 2008 publicerades AKI månatligen enligt SNI 2002.

Indexserierna omfattade då industriarbetare, övriga arbetare och tjänstemän inom den privata sektorn.

Från och med 2008 löper den nuvarande versionen av AKI enligt SNI 2007 för arbetare och tjänstemän inom den privata sektorn. I SNI 2007 har redovisnings- grupper på bokstavs nivå tagits fram som på bästa möjliga sätt ska motsvara redovisningsgrupperna för arbetare och tjänstemän i SNI 2002. Det är dock värt att notera att det inte råder något "ett-till-ett"-förhållande mellan gamla och nya redovisningsgrupper för AKI. Se "Meddelande i samordningsfrågor för Sveriges officiella statistik, SNI 2007" sidan 34, för tablå om grov överensstämmelse på bokstavs nivå mellan SNI 2002 och SNI 2007.

Från 2015 utökades åldersavgränsningen från 18-64 till 18-66 år.

5.2 Jämförbarhet mellan grupper

Som medlemsland i Europeiska Unionen producerar Sverige även ett internationellt arbetskostnadsindex Labour Cost Index (LCI). LCI produceras kvartalsvis för alla storleksklasser av företag. Indextalen i LCI redovisas både för privat sektor uppdelat på arbetare respektive tjänstemän på SCB:s hemsida och sammanslaget för hela ekonomin på Eurostats hemsida.

Skillnaderna mellan AKI och LCI är bl.a. att LCI innehåller modellberäkningar för företag med färre än fem anställda. Vidare är LCI ett kvartalsindex mot AKI som är ett månadsindex.

5.3 Samanvändbarhet i övrigt

Då lönekostnader är den största komponenten av arbetskostnaden kan utvecklingen av AKI jämföras med utvecklingen av lönerna i undersökningen KLP.

5.4 Numerisk överensstämmelse

Inga brister har noterats vad gäller den numeriska överensstämmelsen mellan olika statistikvärden.

Allmänna uppgifter

A Klassificeringen Sveriges officiella statistik

Ingår inte i Sveriges officiella statistik.

B Sekretess och personuppgiftsbehandling

I myndigheternas särskilda verksamhet för framställning av statistik gäller sekretess enligt 24 kap. 8 § offentlighets- och sekretesslagen ([2009:400](#)).

För att skydda enskilda personers eller företags sekretessbelagda uppgifter i den offentliggjorda statistiken, säkerställs att de inte kan röjas varken direkt eller indirekt.

Vid behandling av personuppgifter, det vill säga information som direkt eller indirekt kan hänföras till en person som är i livet, gäller lagen ([2001:99](#)) och förordningen ([2001:100](#)) om den officiella statistiken samt personuppgiftslagen ([1998:204](#)).

C Bevarande och gallring

Inte aktuellt. Inkomna blanketter till KLP gallras löpande efter två år, enligt Medlingsinstitutets gallringsbeslut nr 45/2007.

D Uppgiftsskyldighet

Uppgiftsskyldighet föreligger enligt lagen om den officiella statistiken ([2001:99](#)). Statistiken regleras även av förordningen ([2001:100](#)) om den officiella statistiken och enligt Medlingsinstitutets föreskrifter ([SCB-FS 2012:3](#)).

E EU-reglering och internationell rapportering

Ingen reglering föreligger.

F Historik

AKI för arbetare inom industrin har redovisats sedan 1973, kvartalsvis. Från och med 1997 publicerades både AKI för industriarbetare och AKI för arbetare och tjänstemän inom den privata sektorn månadsvis.

Statistikansvarig myndighet var från start fram till 2001 SCB. Mellan åren 2001 och 2008 var Medlingsinstitutet ansvariga. Från 2008 framställs statistiken på uppdrag av Kammarkollegiet, SAAB AB, Svensk kollektivtrafik och Sveriges Bussföretag.

G Kontaktuppgifter

Statistikansvarig myndighet	Statistiska centralbyrån
Kontaktinformation	Arbetskostnadsindex
E-post	aki@scb.se
Telefon	010-479 50 00 (Statistikservice)

Bilaga 1

Beräkning av de redovisade måtten

Timlöner för arbetad tid hämtas från Konjunkturstatistik, löner för privat sektor (KLP). I timlönen ingår för timavlönade arbetare utbetald lön före skatteavdrag svarande mot arbetade timmar (tidlön, prestationslön, ackordskompensation, ackordsöverskott, risktillägg, smutstillägg m.m., skifttillägg, skiftformstillägg, övertidsersättning väntetidsersättning, tillägg för obekvämlig arbetstid, restid och gångtid). För arbetare som har månadslön görs en omräkning till timlön.

Från och med 1999 års undersökning uteslöts jourersättning från lönevariabeln lön för arbetad tid. Jourersättningar redovisas istället tillsammans med kontanta ersättningar och naturaförmåner.

Vid skattningen av variabeln **helglön** används både genomsnittlig timlön för arbetad tid (exklusive övertid) och helglön, uttryckt i kronor per timme från senast tillgängliga Lönestrukturstatistik, privat sektor (SLP). Med hjälp av dessa variabler beräknas en helglönekvot (helglön/genomsnittlig timlön exklusive övertid). Den utbetalda helglönen för aktuell mätperiod beräknas sedan genom att multiplicera helglönekvoten med mätperiodens genomsnittliga timlön för arbetare exklusive övertid enligt månadsundersökningen KLP.

Aktuell månads **semesterlön** skattas enligt en modell. Vid beräkningen används Arbetskraftsundersökningarna, AKU som månatligen redovisar semesterlönegrundande frånvaro och arbetade timmar. Med dessa båda variabler som underlag, omräknade till ett rullande årsgenomsnitt, beräknas en semesterlönegrundande frånvaroprocentsats för olika branscher inom den privata sektorn.

Semesterlön utgår enligt lag med tolv procent på utbetald lönesumma före skatt. Utöver den lagstadgade semesterlöneprocentsatsen tillkommer en procentenhet för semesterlöner enligt förbundsavtal. Semesterlönen för aktuell period beräknas därefter genom multiplikationen:

$$\text{Semesterlön} = (\text{Timlön} + \text{Helglön} + \text{Förmåner} + \text{Sjuklön}) * \text{Frånvaro} * \text{Semesterlön}$$

Sjuklön hämtas från KLP. Vid beräkningen av sjuklön i AKI används ett rullande genomsnitt omfattande de fyra senaste mätmånadernas genomsnittliga sjuklöner.

Andra kontanta ersättningar och förmåner hämtas från SLP. Förmånerna vilka avser det värdet för perioden september årligen hålls konstanta och uppdateras en gång årligen. Definitionen av kontanta ersättningar och förmåner har från 1997 års lönestrukturundersökning för arbetare delvis ändrats till att även omfatta jour- vänte- och restidsersättning. På grund av detta skedde under redovisningsåret 1999 en mindre dubbelredovisning av vänte- och restidsersättningar då de även ingår i variabeln lön för arbetad tid i KLP. För tjänstemän skattas dessa ersättningar fr.o.m. år 2000 från den årliga lönestrukturstatistiken avseende tjänstemän inom privat sektor. En årsvis förmånskvot beräknas, som multipliceras med tjänstemännens månadslön för aktuell mätmånad. Variabeln innehåller förutom förmåner som ersättningar för bil, drivmedel m.m., ersättningar för jour-, beredskaps- och väntetid samt

restid utanför ordinarie arbetstid. Före år 2000 ingick förmåner i konjunkturlönestatistikens variabel genomsnittlig månadslön.

AKI för tjänstemän baseras på genomsnittliga **överenskomna månadslöner** inklusive provisioner, tantiem, premielöner och naturaförmåner m.m. från KLP. Den genomsnittliga månadslönen beräknas i denna undersökning som kvoten mellan överenskommen månadslön plus provisioner m.m., dividerat med antal heltidstjänstemän (deltidspersoner räknas om till heltidspersoner).

Eftersom beräkningarna av AKI för tjänstemän baseras på konjunkturstatistikens överenskomna månadslöner för överenskommen arbetstid enligt anställnings-avtal, så görs en justering för eventuella arbetstidsförändringar. För att beräkna den genomsnittliga månadsarbetstiden används genomsnittlig veckoarbetstid för olika branscher från SLP för tjänstemän inom privat sektor.

För både arbetare och tjänstemän beräknas arbetsgivaravgifter enligt lagar och avtal. Dessa avgifter beräknas i procent av lönesumman.

- avtalade sociala avgifter (arbetare)

I AKI används de procentsatser som ingår i SAF-LO avtalet. Dessa fastställs innan årets början och kan i teorin ändras under året. Hämtas från bland annat Svenskt Näringsliv (4,91 procent för 2018).

- avtalade sociala avgifter (tjänstemän)

I AKI används de procentsatser som ges för tjänstemän som omfattas av ITP 2. Procentsatsen för ITP 2 ses som preliminär under året och kommer att fastställas efter årets slut. Anledningen till att det endast kan göras en uppskattning beror på att ITP 2-premien styrs av företagets ålders- och inkomststruktur (14,6 procent varav 14,1 procentenheter motsvarar ITP 2-premien för 2018).

- lagstadgade arbetsgivaravgifter

De lagstadgade arbetsgivaravgifterna är samma för arbetare och tjänstemän. För 2018 används 31,42 procent.

I arbetskostnaden ingår även särskild löneskatt på pensionskostnaderna för de anställda (25-64 år) vilket innebär bl.a. att löneskatt betalas på pensionspremier. Den särskilda löneskatten uppgår till 24,26 procent av underlaget. Sedan 2016 betalas särskild löneskatt på lönekostnaden, på 6,15 procent, för de som är äldre än 64 år.